

Räddnings plankan

RäddSam F är ett samarbetsorgan för 13 kommuner i Jönköpings län och Ydre kommun i Östergötlands län samt SOS Alarm.

Sprinkler begränsade brandens framfart

Ledaren

SIDAN 2

Årets Tranåsbo

SIDAN 3

Sprinkler begränsade

SIDAN 4-5

Brand i gjuteri

SIDAN 6-7

Medical Card

SIDAN 8

Personalnytt

SIDAN 9

Nya enheter på Högländet

SIDAN 10

Förebyggandeutbildning

SIDAN 11

Info brandflyg

SIDAN 12

Brand i avfuktare

SIDAN 13

Rinkbandy

SIDAN 14

Vägvajer

SIDAN 15

Vägvajer

SIDAN 15

Medical Card

SIDAN 16

Ledare

SAMUEL NYSTRÖM, RÄDDNINGSCHEF JÖNKÖPING

Vårt uppdrag att arbeta med trygghet och säkerhet i våra kommuner är ett mycket viktigt arbete. Uppgifterna har under åren förändrats och kommer att förändras i framtiden. Det är viktigt att vi följer utvecklingen och anpassar vårt arbete hela tiden. Vi skall arbeta proaktivt för att om möjligt förhindra och förebygga allvarliga störningar och olyckor i samhället.

Under 2015 har flyktingströmmen till Europa och Sverige varit mycket omfattande. Det har inneburit att vi som kommuner och räddningstjänster har ställts inför nya uppgifter. Vi har också i dessa arbeten samarbetat med många frivilligorganisationer, kyrkor m m. Dessa uppgifter har hittills lösts på ett mycket bra sätt och jag är övertygad om att detta arbete kommer att påverka oss på olika sätt även under kommande år.

Vi har också under året i Europa utsatts för terrorhot på olika sätt. Detta påverkar också våra organisationer även om vi i Sverige inte har varit så utsatta som flera andra länder i Europa och världen.

Under 2015 har vi i Sverige blivit medvetna om att "pågående dödligt våld" inte bara händer i andra länder. Vi har på olika sätt uppmärksammat detta i kommunerna planering för olika allvarliga händelser. Under hösten inträffade det en händelse med "pågående dödligt våld" i en skola i Trollhättan. Händelser som denna påverkar kommunen och räddningstjänsten på ett mycket påtagligt sätt. Det är viktigt att vi i samhället arbetar med förebyggande insatser för att om möjligt förhindra att liknande händelser inträffar samt att ha en fungerande organisation som stöder samhället när händelser inträffar.

Det förändrade klimatet påverkar också vår

BENGT MARTINSSON, FD RÄDDNINGSCHEF JÖNKÖPING.
RÄDDNINGSCHEF I MULLSJÖ OCH HABO KOMMUNER.

verksamhet i kommunerna. Vi får mer extrema vädersituationer med omfattande nederbörd på kort tid vilket i många fall ger omfattande översvämningar. Stormar kommer oftare med nedfallna träd avblåsta tak m m. Vi förväntas också få perioder med höga temperaturer vilket påverkar bland annat äldreboenden m m. Vi måste även inom detta område utveckla vår kunskap såväl inom det förebyggande som inom det skadeavhjälpande området.

Förutom dessa lite mer annorlunda och extrema händelserna har vi alltid ett ansvar att ta hand om de lite mer normala olyckorna, störningarna och tillbudena i samhället. Oftast är dessa ganska begränsade i sin omfattning och räddningstjänsten gör en insats och verksamheten fortsätter snart i nästan normala gängor. Men ibland är det större händelser som ger avtryck i samhället. Så var det somras vid branden i Eksjö där räddningstjänsten i Eksjö i samverkan med resurser från RäddSam F genomförde en framgångsrik insats. Skadorna begränsades till en fastighet men kunde mycket väl spridit sig och skadorna hade blivit väsentligt större.

Om vi tillsammans i våra organisationer, i våra kommuner och i vår gemensamma samverkan i länet hjälps åt är vi övertygade om att vi kommer att lösa de uppdrag som våra uppdragsgivare ställer på oss.

Detta blir min (Bengt) sista ledare och min (Samuel) första ledare och vi ser nu framåt mot en lagom varm och go sommar. Till sist vill jag (Bengt) tacka för 41 år tillsammans för att säkrare och tryggare samhälle i Jönköpings län.

BENGT MARTINSSON OCH SAMUEL NYSTRÖM

Räddningstjänsten – Årets Tranåsbo 2015

Vid den årliga galan i Tranås där olika typer av priser delas ut till personer, företag eller organisationer som gjort något som sticker ut under det gångna året fick Samhällsskydd- och beredskapsavdelningen (Räddningstjänsten) inom Tranås kommun motta det kanske finaste priset som delas ut sist på galan, ÅRETS TRANÅSBO 2015.

Detta pris delas ut av Tranås Tidning och det är tidningens läsare och redaktion som utser pristagaren.

Motiveringen till priset var att räddningstjänsten alltid finns på plats vid alla typer av händelser även de som inte är ren räddningstjänst. Man sade även att man alltid får ett bra bemötande av räddningstjänstens personal.

2015

Under 2015 var räddningstjänsten först på plats vid exempelvis ett knivmord på öppen gata, rån

mot Pressbyrån, upphittat vapen på järnvägsstationen m m.

Samhällsskydd- och beredskapsavdelningen fick även ett högt betyg i den kundundersökning kallad INSIKT som genomförs vartannat år där man undersöker hur kunder blivit bemötta vid myndighetsutövningen vid tillsyn och tillståndsarbetet inom kommunernas olika områden. Vi fick betyget 94 av 100 möjliga vilket är det högsta som uppmätts oavsett kategori.

Inom Tranås kommun har vi under ett antal år arbetet med vårt värdegrundsarbete. Ledstjärnan ska styra vårt arbete där vi ska ha kunden i centrum, kvalitet i varje möte och se möjligheterna. Jag som ansvarig tycker att min personal har anammat kommunens värdegrundsarbete på ett mycket bra vis vilket utmärkelsen Årets Tranåsbo 2015 också visar.

BERTIL FÅNG
RÄDDNINGSCHEF, TRANÅS KOMMUN

Larm inkom en förmiddag via det automatiskt brandlarm som ett sprinklerlarm. När räddningstjänstens styrka på 5 personer anlände till den aktuella platsen på baksidan av byggnaden och i källarplanet konstaterades att det hade brunnit i en bil men att sprinklern hade kontrollerat branden. Rökdykarnas uppgift blev att släcka det sista i motorrummet dit sprinklervattnet inte kunnat tränga in för slutlig släckning. Skadorna blev minimala och verksamheterna kunde återupptas redan dagen efter branden.

Sprinkler släckte brand i industrilokal Gislaved-Gnosjö

Byggnaden utgörs av en större industribyggnad i Gislaved med anor från tidigt 1900-tal och är utförd i 2-3 plan plus källarplan i suterräng och inrymmer en större industri. Vissa delar hyrs ut till externa hyresgäster. Byggnaden är utrustad med automatiskt brandlarm med rökdetektorer samt automatisk vattensprinkleranläggning, dock täcks aktuellt brandutrymme enbart av sprinklersystemet men inte av det automatiska brandlarmet med rökdetektorer. Aktiverad sprinkleranläggning utlöser dock brandlarmet som är kopplat till räddningstjänsten.

Vad hände?

Larm inkom den 10 december 2015 via det automatiska brandlarmet men som ett sprinklerlarm. När räddningstjänstens styrka på 5 personer kommer fram till aktuellt utrymme på baksidan av byggnaden och i källarplan kan man snabbt konstatera att det har brunnit i en bil. Ett sprinklerhuvud har aktiverats och rökdykarna kan därför snabbt konstatera att branden är helt kontrollerad och "instängd" av sprinklersystemet. Rökdykarnas uppgift blir därför att genomföra den slutliga avsläckningen i motorrummet dit vattnet från sprinklern inte kunnat tränga in. Orsaken till branden är enligt uppgift att hettarbeten tidigare har utförts på bilen och personen har därefter lämnat platsen för ett ärende utanför anläggningen för ett annat uppdrag. Branden startar uppenbarligen efter att personen lämnat

platsen utan uppsyn. Skadorna från händelsen orsakade inga avbrott eller skador på industrin och inte heller några personskador utan begränsades enligt räddningstjänsten till det aktuella utrymmet.

Slutsats

Enhetschefen Johan Rönmark vid räddningstjänsten i Gislaved-Gnosjö:

- Min bedömning är att sprinklern har bidragit till att brandskadorna begränsades till ett minimum. Med enbart rökdetektorer kan det inte uteslutas att brand- och brandgaser hade kunnat sprida sig vidare i byggnaden då byggnaden är mycket gammal och brandcellsgränsernas funktion är tveksam på grund av ålder och ombyggnationer under årens lopp. Sprinklersystemet fungerade som det kunde förväntas och begränsade skadorna till ett minimum.

Jag vill samtidigt tacka Johan Rönmark för hans kommentarer och engagemang att delge oss alla fakta om den här branden. Utan den här av samverkan med de lokala räddningstjänsterna får vi ju på marknaden aldrig reda på den här typen av lyckade släckinsatser med de automatiska sprinklersystemen.

TEXTEN ÄR HÄMTAD FRÅN SPRINKLERFRÅMJANDET GENOM GÖSTA HOLMSTEDT.

Strax innan Lucia inkom ett larm via det automatiska brandlarmet på HVB-hemmet som indikerade att det automatiska sprinklersystemet aktiverats. Vid räddningstjänstens framkomst konstaterades att det hade brunnit i en papperskorg på en toalett/dusch men att sprinklersystemet släckt branden. De boende samt personal har utrymt byggnaden och inga personer har skadas. Skadorna blev minimala och HVB-verksamheten kunde återupptas redan dagen efter branden.

Sprinkler släckte brand på HVB-hem

Det aktuella HVB-hemmet finns inhytt i en byggnad i ett plan med en boendedel på ca 200 m². Verksamheten utgörs av 7 stycken boenderum och i samband med verksamhetsändringen till HVB-hem gjordes en analytisk brandprojektering där boendesprinkler godtogs att ersätta brandcellsindelningen mellan de befintliga rummen. Boendedelen utgörs efter det brandskyddstekniska bytet av en sammanhängande brandcell. Den brandskyddstekniska lösningen utgjordes därför av ett boendesprinklersystem kopplat till ett automatiskt brandlarm och internt automatiskt utrymningslarm som aktiveras av rökdetektorer, utöver brandcellsgräns till bl.a. soprum.

Vad hände?

Larm inkom via det automatiska brandlarmet vilket indikerade aktiverad sprinkleranläggning. Vid räddningstjänstens framkomst konstaterade räddningstjänsten att det har brunnit i en papperskorg på en toalett/dusch men att ett aktiverat sprinklerhuvud släckt branden. De boende samt personal hade redan utrymt byggnaden vid räddningstjänstens framkomst och inga personer har skadas.

Åtgärder

Räddningstjänstens första åtgärder blev därför att ventiler lokalerna samt att hjälpa till med akut restvärderäddning genom att suga upp vatten som runnit utanför brandrummet. Mycket vatten hade även runnit till befintlig golvbryna i duschutrymmet. Skadorna begränsades till mindre brand- och sotskador i det aktuella toalettutrymmet. Inga personskador uppstod. Brandorsaken är ännu inte fastställd.

- Min bedömning är att byggnadens brandskydd med boendesprinkler har fungerat som avsett vilket givetvis är bra för personalen och de boende, menar Johan Rönmark vid räddningstjänsten i Gislaved-Gnosjö.

Sprinklerfrämjandet

Jag vill tacka Johan Rönmark för hans kommentarer, bilder och engagemang att delge oss alla fakta om den här branden. Utan den här av samverkan med de lokala räddningstjänsterna får vi ju på marknaden aldrig reda på den här typen av lyckade släckinsatser med de automatiska sprinklersystemen.

TEXTEN ÄR HÄMTAD FRÅN SPRINKLERFRÄMJANDET
GENOM GÖSTA HOLMSTEDT.

Jag som körde 7080 det arbetspasset var Andreas Nylander och denna insats var min första större händelse efter att jag var klar med min Räddningsledar-B utbildning i novembermånad -15. Larmet inkom kl. 20:21 och vi i Gislaved får medhörning från SOS vid larm och det jag hörde i medhörningen var att det brann med 4m lågor från byggnaden. På vägen till Reftele frågade jag om det fanns personer kvar i byggnaden och fick svaret att det inte var några personer kvar. Nästa fråga jag ställde var om det fanns några gasflaskor i byggnaden och det fanns det. Jag gav första orden via radio till Reftele styrkan att de skulle ta ut gas flaskorna ur byggnaden om det gick på ett säkert sätt. Jag hade ett bra stöd av min styrkeledare på 7010 som frågade mig om han skulle ta med vår depå bil och tipsade mig om brytpunkt.

Brand i byggnad gjuteri Reftele, N30

Insatsen i 7080 perspektiv (IL)

7080 var framme kl. 20:37 och samtidigt kom styrkan från Bredaryd till platsen. Jag tog kontakt med styrkeledaren i Reftele styrkan för att få veta vad de hade påbörjat och fick reda på att gasflaskorna var ute ur fabriken och att det inte brann inne i lokalerna utan i konstruktionen, men hela produktionslokalerna var rökfyllda. Jag använde sju stegsmodellen i mitt ledningsarbete.

Läsa olyckan och göra riskbedömning
Byggnaden är en större lokal på uppskattningsvis

3000m² och verksamheten är ett gjuteri. En del av lokalerna hyrs ut till en bilverkstad. Branden var lokaliserad i en tillbyggnad som var plåtbeklätt på både insidan och utsidan och med isolering däremellan. Krypvindar fanns också i byggnaden.

Identifiera möjliga åtgärder

Riskerna som jag läste var stora volymer som var rökfyllda, att det fanns gasflaskor i lokalen och att branden skulle sprida sig vidare i fabriken. Reftele styrkan hade gått in med rökdykare och slagit ner

Artikeln fortsätter på nästa sida →

den branden som var inne i lokalen och tagit ut gasflaskorna innan jag kom till platsen. Fick reda på att vi hade branden i konstruktionen och på en vägg i lokalen. Mitt första beslut på plats blev att Bredaryd styrkan fick avlösa Reftele styrkan med att bevaka inne i lokalerna.

MMI

Mitt MMI blev att branden inte skulle sprida sig vidare från tillbyggnaden till övriga lokaler och att rökskadorna på kontorsdelen skulle minimeras.

Den taktiska planen blev Inledningsvis:
Sätt kontorsdelen under övertryck, station 7000.
Bevaka produktionslokalen invändigt, station 5200. Kyla brandgaserna i konstruktionen och krypvinden med skärsläckare och dimspik, station 7300/ 7000. Säkra så att inte branden går vidare till den gamla delen station 7400.

Därefter:

När vi fått ner temperaturen så öppnade vi upp väggen från utsidan till krypvinden genom håltagning för att kontrollera att branden är släckt, station 7000. Öppnade också väggen invändigt till krypvinden för att kontrollera att branden är släckt, station 7300/ 5200. Öppna rökluckor på övriga lokaler, station 7400.

Avslutningsvis:

Ventilera ut all brandrök, suga upp släckvatten inne i lokalen samt efterbevakning.

Sätta organisationen

Ledningsplatsen blev på framsida av fastigheten som man fick en bra översikt, 7080 behöll räddningsledarfunktionen, 7180 blev ett taktiskt stöd åt 7080 och tog även i frågor som försäkringsbolag, samtal med ägaren mm, 5080 var på plats men fick ett nytt larm tidigt i insatsen som han åkte på.

Samverka

Samverkade med ambulans och polis samt genomförde ledningsmöten.

Skapa uthållighet

De resurser som var på plats bedömde vi som tillräckligt. Vi hade också station 7600 som taktisk reserv på platsen för att kunna sätta in om branden skulle sprida sig och vi hade Gislaveds depå bil på plats med luft, mat och torra kläder.

Följa upp

Vi fick tidigt den effekt vi önskade och så fort vi fick ner temperaturen på vinden så ventilerade vi och fick då en helt annan överblick på hur lokalerna såg ut och kunde se att vi bara hade krypvinden

att arbeta emot. Arbetet med skärsläckaren på brandgaserna gav bra effekt och det kontrollerade vi med IR-kameror och när temperaturen var under 100° öppnade vi upp för kontroll. Det blev lite vattenskador.

Sammanfattning

Tycker som helhet att arbeta i ledningsteam funkade bra. Jag som är så pass ny i IL-rollen var osäker till en början om vem som var Räddningsledare på plats när även 7180 hade kommit. Jag frågade 7180 en bit in i insatsen om vem som var detta och då sa han att jag kunde vara det vidare. Den biten kunde ha varit tydligare.

ANDREAS NYLANDER
IL GISLAVED

Artikeln fortsätter på nästa sida →

Personalnytt

Elin Isfall, Jönköping

Elin Isfall har fått tjänsten som ny sektionsschef på förebyggandeavdelningen i Jönköping efter Samuel Nyström. Elin har det senaste året jobbat som brandingenjör i Jönköping och har tidigare arbetat som riskkonsult i försäkringsbranschen och på räddningstjänsten i Södertörns räddningstjänstförbund. Elin kommer att vara föräldraledig från och med juni och planen är att hon börjar jobba igen i januari 2017. Under hösten kommer därför Samuel Nyström formellt att fortsätta vara sektionsschef.

← Artikeln börjar på föregående sida

Brand i byggnad gjuteri Reftele, N30

Insatsen i ledningsdokumentens perspektiv, 7180

Här prövas insatsen utifrån de rutiner för ledning som finns inom Räddsam F. Dessa finner ni på <http://www.raddsamf.se/dokumentbank>.

"Det befäl som är först på plats skall vid omfattande insatser påbörja ledning av räddningsarbetet i väntan på högre befäl." (Rutin för ledning, Räddsam F) Först på plats var styrkeledare från Reftele. Han lämnade framkomstrappport direkt ut på RAPS och påbörjade därefter ledningen av insatsen som räddningsledare. En styrkeledare är utbildad att utöva uppgiftsledning samt insatsledning upp till och med N5, men ska också kunna påbörja insatsledning av N10 och uppåt. (Rutin för befäl, Räddsam F)

"Ansvarig för insatsledning är högst befäl på plats. Denne har möjlighet att överlämna rollen som räddningsledare till någon annan i ledningsteamet." (Rutin för ledning, Räddsam F)

När 7080 kom till platsen blev han "högst befäl på plats" och övertog därmed ansvaret för insatsledningen. I praktiken blev han också räddningsledare eftersom det fanns ett utökat ledningsbehov på denna N30 insatsen. SL är inte utbildade på detta.

"Räddningsledaren skall leda insatsen, formulera MMI, genomföra ledningsmöten etc. Räddningsledaren har även en skyldighet att tillse att arbetsmiljöuppgifter genomförs enligt gällande arbetsmiljölagstiftning samt gällande RäddSam F rutiner." (Rutin för ledning, Räddsam F)

7080 var räddningsledare och ledde insatsen med de resurser som fanns tillgängliga och ledde arbetet mot målet att begränsa branden till den del av byggnaden som brann då räddningstjänsten kom fram till plats. (Hur detta genomfördes läser ni i början på denna artikel.)

Ca 30min efter larm kom 7180, fram till olycksplatsen och blev då högst befäl på plats. Efter att ha läst olyckan och skapat sig en egen lägesbild, eller som det står i ledningsdokumentet tolkat skeendet, så togs beslutet att låta 7080 fortsätta som räddningsledare. Bedömningen här var att insatsen och ledningen fungerade och det fanns ingen anledning att ändra på detta. Detta följer inte fullt ut Rutin för befäl, Räddsam F som säger att insatsledarens ram är upp till om med N20 larm. Även "Rutin för ledning, Räddsam F" säger att "Vid insatser som har stort behov av insatsledning (ofta N20 och uppåt med en olycka

i utveckling) är grundprincipen att brandingenjören är räddningsledare." Det är väl denna biten som gjorde att jag kanske ändå gjorde lite rätt i beslutet att 7080 var räddningsledare. Insatsen var under kontroll och var inte längre i utveckling.

7180 är fortfarande högst befäl på plats och har fortfarande ansvaret för insatsledningen. "Högst befäl på plats ska kontinuerligt övervaka och vid behov ompröva ledningssystem genom att t ex återta räddningsledareskapet eller ytterligare utöka ledningen med mer resurser". (Rutin för ledning, Räddsam F). Ett beslut som togs av 7180 var att minska ledningen genom att skicka tillbaka 5080 till Värnamo ganska snart efter 7180 framkomst. Ett larm i Värnamo förenklade detta beslut.

Som ledningsteam ingår 7180, 7080, alla SL samt delvis också 5080. Enligt vad 7180 och 7080 anser så fungerade ledningsteamet väl. Det genomfördes några ledningsmöten i 7080 regi som räddningsledare.

Något som missades under insatsen var att tydligt informera ut till alla inblandade inklusive SOS att det var 7080 som var räddningsledare på insatsen. Det gjordes inte heller någon speciell utmärkning enligt Rutin för Befäl, Räddsam F. "Vid räddningsledarskap bör utmärkning förtydligas med väst." Om detta påverkade insatsens genomförande negativt har vi inte utrett vidare men känslan är att den negativa påverkan var minimal eftersom ledningsteamet fungerade väl.

I Rutin för Ledning, Räddsam F, förtydligas också att vi inom Räddsam F skall utgå från justestegsmodellen som beslutsmodell. Dessa sju steg används som kapitelindelning ovan i artikeln.

Sammanfattningsvis gör jag bedömningen att det går att följa ledningsdokumenten och att rutinen befinner sig någorlunda i verkligheten och inte bara är en teoretisk lösning. Det viktigaste som jag ser det är att utse räddningsledaren med dess juridiska ansvar och att ha ett väl fungerande ledningsteam.

ANDERS BJÖRK
BI VÄRNAMO

Personalnytt

Anton Lagerqvist, Högländets Räddningstjänstförbund
Började i januari månad som brandskyddskontrollant i Vetlanda. Utbildad skorstensfejartekniker och kommer senast från en tjänst som brandskyddskontrollant i Växjö sotningsdistrikt. På fritiden är det hockey som gäller.

Robin Andersson, säkerhetssamordnare, HRF
26 år, född och uppvuxen utanför Karlskrona, Blekinge. Började som servicetekniker för telefoni/bredband men valde att omskola mig då den branschen, p.g.a. teknikutvecklingen, krymper. Då hamnade jag på högskola där jag pluggade fysisk och organisatorisk säkerhet under tre års tid. Nu arbetar jag som säkerhetssamordnare på funktionen kris och beredskap, som är en del av högländets räddningstjänstförbund, med placering i Nässjö. Mina främsta uppdrag rör kommunens interna skydd samt brottsförebyggande arbete.

Viktor Wahlström, Brandingenjör, HRF
Jag är anställd inom Myndighetsutövning i Nässjö och kommer jobba med olika uppdrag inom funktionen. Planen är att jag även ska åka operativt som insatsledare så småningom.

Jag kommer från Nässjö, är 28 år och bor i stan tillsammans med min fru Annie. På fritiden spelar jag gärna badminton, innebandy och framför allt volleyboll.

Erik Linnå, Brandingenjör Vetlanda
24 år ung, vetgirig östgöte från Ringarum ("Östergötlands metropol"). Jag tog min examen i december 2015 och började sedan i Högländets räddningstjänstförbund. Arbetar med tillsyn LSO, tillsyn LBE, tillstånd, yttrande, egenotning, plan och bygg... ja så gott som allt inom myndighetsutövning! Kommer vara insatsledare i Vetlanda och Sävsjö kommuner.

Malin Claesson, Högländets Räddningstjänstförbund
Arbetar sedan januari månad i en kombinerad tjänst som funktionsschef för myndighetsfunktionen samt som HR-chef. Kommer senast från kommunal verksamhet där jag arbetat med HR-frågor.

Alexandra Fransson, Högländets Räddningstjänstförbund
Jag är nyutbildad skorstensfejartekniker och arbetar som brandskyddskontrollant inom förbundet sedan september 2015. Jag kommer att arbeta både i Nässjö och Vetlanda. Innan jag började som brandskyddskontrollant arbetade jag som sotare, vilket jag gjort sedan 2009.

Nya enheter till Högländets Räddningstjänstförbund

Höjdenhet

Högländets Räddningstjänstförbund har införskaffat ett nytt höjdfordon, en hävare av typen Bronto skylift F 42 RLX ER. Hävaren levererades till Högländets Räddningstjänstförbund under december månad 2015. Hävaren kommer vara placerad i Nässjö och kommer ersätta nuvarande maskinstege som kommer bli reservhöjdfordon. Hävaren har en maximal räckvidd i arbetshöjd på 42 meter. Maximal korgbelastning är 500 kg (5 personer + 50 kg). Räckvidd i sidled uppgår till ca 26 meter med en korgbelastning på 500 kg men 28.8 meter kan nås i sidled med minskad korgbelastning till 130 kg.

Hävaren är försedd med vattenkanon som kan manövreras från korg, podie eller från marken via fjärrstyrning via fjärrkontroll. Hävaren är även utrustad med en belysningsenhet, dykstege samt förberedd med skärsläckaranslutning i hävarens korg. Utbildning och övning för enheten avseende bland annat arbete från plattform, fordonskunskap, stödbenskörning, korgmanövre-

ring, nödkörning, vattenförsörjning, objektskörning samt uppkörning genomförs under första kvartalet 2016.

Driftsättning av höjdenheten är planerad till april 2016. Hävarens anropsnummer kommer vara 243-2030.

Skärsläckarenhet

Högländets Räddningstjänstförbund har införskaffat en skärsläckare som är i operativ drift sedan årsskiftet. Skärsläckaren är monterad på Forserums räddningsenhet 243-2510. Bemanning av styrkan i Forserum består av en styrkeledare och fyra brandmän. Skärsläckaren har levererats av Coldcut Cobra och eftermonterats på Nässjös tidigare räddningsenhet. Utbildningsinsats som skärsläckaroperatör har genomförts för samtlig personal i Forserum under hösten 2015. Vidareutbildning för Forserums personal avseende arbete med skärsläckare från höjdfordon kommer ske i samband med drifttagande av hävare 243-2030.

Tre av deltagarna var Andreas Karlsson, styrkeledare från Höglandet, Kent Granberg från Habo och Tobias Arvåsen från Aneby.

Förebyggandeutbildning i dagarna 10

För tredje året har RäddSamF genomfört en utbildning i förebyggande brandskydd, tillsyn och brandfarlig vara. Kursen riktar sig dels till befäl som ska ge en inriktning vid en byggebrand och dels till blivande tillsynsförare.

Målet med utbildningen

Efter kursen ska eleven kunna utföra enklare tillsyn (Bostadshus, förskola, verksamheter med låg riskbild, litet personantal, friliggande handelsanläggning).

Kursen ska ge sådan kunskap i byggnadstekniskt och produktionstekniskt brandskydd att man kan ge inriktning på räddningsinsats.

Kursen ska ge förkunskap inför vidareutbildning inom brandförebyggande verksamheten

Två block

Det första blocket innehåller byggnadstekniskt brandskydd och brandfarlig vara, den är på sex dagar med tre dagars internat. Det andra blocket innehåller tillsynsmetodik och är på fyra dagar och riktar sig till de som ska arbeta med tillsyn.

Blocket byggnadstekniskt brandskydd innehåller

allt från brandregler, branddynamik, brandceller och tekniska system, det vill säga sådant som insatspersonal har nytta av vid brand i byggnad. Tillsynsblocket fokuserar på vilka lagar som styr den administrativa delen av tillsynen, systematiskt brandskyddsarbete, en genomgång av MSBs nya tillsynshandbok samt praktisk tips vid tillsyn.

- Det är viktigt att tillsynen blir rättssäker och att den enskilde tillsynsföraren tittar på rätt saker, säger Pär Liljekvist som är kursansvarig.

I år har 14 elever genomgått utbildningen.

- Vi planerar för att genomföra en likadan utbildning våren 2017, så är du intresserad så planera in denna kurs i din almanacka, säger Pär.

- Jag anmälde mig för att jag har hört att den här utbildningen är väldigt bra, och jag kan bekräfta att det är den, säger Tobias Arvåsen.

- Man har blivit intresserad av innehållet och jag kommer att ha nytta av utbildningen när jag gör tillsyner och har även fått med mig mycket nytt som jag kan dra nytta av under mina operativa insatser, berättar Kent Granberg.

PÄR LILJEKVIST/MARIA BOQVIST

Fotograf: Anders Granström, SLU. Biolden är tagen 2014 i Västmanland.

Skogsbrandflyg och eldningsförbud

2016 är det åter FFK (Frivilliga Flygkåren) genom flygklubbarna i Eksjö, Jönköping, Värnamo och Anderstorp som flyger skogsbrandflyget över Jönköpings Län.

Skogsbrandflygbevakning

Länet är uppdelat på två slingor som flygs var för sig. Den östra slingan flygs 11.45 - 13.45 och går över Vetlanda, Sävsjö, Gränna och Tranås. Den västra slingan flygs vid 16.30 - 18.30 och går över Värnamo, Mullsjö, Ulricehamn och Smålandsstenar. Därutöver finns det slingor i södra Sverige som kompletterar varandra både geografiskt och tidsmässigt.

Bl

I Jönköpings län och Ydre kommun är det Brandingenjör i beredskap region syd som gör bedömningen när bevakning med flyg ska ske.

Rutin

Vid en händelse där skogsbrandflyget deltar, så fås besked via SOS vilket anropsnummer skogsbrandflyget nås på. Standard RAKEL-talgrupp för skogsbrandflyget är Jönk-Blå-5. I samband med skogsbrand kommer SOS att koppla samman aktuell RAPS-talgrupp med Jönk-blå-5. I det fall räddningsledaren önskar få upp skogs-

brandflyget vid rekognosering vid en skogsbrand, ska sökning ske via SOS Alarm.

Kostnader

Det är staten som står för kostnaden för förebyggande bevakning, medan respektive kommun står för flygning i samband med en inträffad skogsbrand.

2016-års planering för skogsbrandflygbevakning finns på RäddSam F:s hemsida.

Eldningsförbud

Länsstyrelsen och kommunerna har rätt att utfärda eldningsförbud inom sina respektive områden. Brandingenjör i beredskap region syd gör en samlad bedömning, med hjälp av brandriskkartorna på MSB:s respektive SMHI:s hemsidor, av situationen och rekommenderar vid behov berörda kommuner att meddela föreskrifter om eldningsförbud. Den enskilda kommunen föreskriver om eldningsförbud och anslår detta på kommunens anslagstavla och hemsida. Endast länsstyrelsen och lokal räddningschef, eller motsvarande, har rätt att medge lokalt undantag från eldningsförbudet. Detta ska ske efter särskild bedömning.

PÅR LILJEKVIST
RÄDDNINGSTJÄNSTEN VÄRNAMO

Bränder i avfuktare

Under de senaste åren har ett antal bränder inträffat där avfuktare är den troliga brandorsaken. Bränderna har inträffat i bostäder och i flera fall har det varit avfuktare placerade i kryppgrund på villor. Det är i huvudsak tre stycken modeller av kondensavfuktare som har varit inblandade, Amcor DC10, Woods WD12 och Woods MDC20.

Allmänt om avfuktare

Kondensavfuktare kallas också kylavfuktare eller luftavfuktare och fungerar så att fuktig luft dras igenom en kylslinga med hjälp av en fläkt. Fukt som finns i luften kondenseras och droppar ner i ett uppsamlingskärl. Denna avfuktare fungerar bäst om temperaturen är över +15 C. Under denna temperatur tappar den i prestanda och i flera manualer står att de inte ska användas i temperaturer under +5 C.

Sorptionsavfuktare och kryppgrundsavfuktare, denna typ av avfuktare använder en annan princip än kondensavfuktaren. Fuktig luft blåses med en fläkt in genom ett kiselhjul vilket absorberar fukten. Den fuktiga luften blåses ut genom en sk våluftsslång och den avfuktade, torrare och något varmare luften blåses tillbaka in i utrymmet. En del av luften blåses alltså ut ur utrymmet och detta leder också till att ex dålig lukt och radon inte sprider sig eftersom det blir ett visst undertryck i utrymmet den står i. Denna typ av avfuktare klarar avfuktning ner till ca - 20 C.

Kombination

Det finns också avfuktare som är en kombination mellan de två beskrivna varianterna ovan. Det finns också en mängd andra avfuktare för olika ändamål, ex termiska avfuktare, passiva avfuktare, torrboll mm.

Det är alltså viktigt att veta var man ska ha avfuktaren och välja rätt utifrån det. De avfuktare som vi har stött på vid bränderna som vi relaterar till på detta uppslag är alla kondensavfuktare.

Exempel på bränder

Räddningstjänsten Trelleborg har gjort en utredning på en brand i en villa i Smygehamn där en Amcor DC10 var placerad i kryppgrunden. Huset är ett Modulenthus (numera uppköpt av Hjältevadshus) och är byggt 2007.

Branden har startat i avfuktaren. Samma räddningstjänst har också rapporterat en likadan brand i ett Modulenthus i Skurup som är byggt 2006 med samma modell av avfuktare.

Både Höglandets räddningstjänst och Räddningstjänsten Kristianstad har haft bränder med avfuktare Woods MDC20. Orsaken vid de tre fallen som rör Amcor DC10 är enligt Elsäkerhetsverket och återförsäljaren Eveco relaterad till kretskortet och då till ett motstånd eller ett relä som inte fungerar som det ska. Enligt en brandrapport från Evidenz är reläets användningsområde i kontorsmaskiner och andra likvärdiga produkter.

Scandinavia som är återförsäljare för Woods produkter har meddelat att de haft tillbud i 5 avfuktare av modellen WD12 och att orsaken är att de tenderar att dra till sig damm till kretskortet som då kortsluts och brand kan uppstå. De har inte rapporterat in problem med Woods MDC20. Orsaken är inte fastslagen i alla de bränder som har varit och det är inte heller känt vilka märken/modeller som varit aktuella vid alla händelser.

Åtgärder

Elsäkerhetsverket har fått in anmälningar om bränderna i huvudsak av räddningstjänsterna och har begärt in redogörelser från importörer, återförsäljare och Hjältevadshus angående vilka åtgärder de vidtar för att förhindra likande händelser.

Tes Scandinavia har meddelat Elsäkerhetsverket att det varit incidenter med WD12 men inte med MDC20. Tes Scandinavia har återkallat ca 7500 st avfuktare Woods WD12 och slutat tillverka MDC20. MDC20 har också orsakat bränder i Storbritannien. Hjältevadshus har gått ut med information och skötselråd till fastighetsägare med hus där det finns avfuktare Amcor DC10. Enligt Hjältevadshus svar till Elsäkerhetsverket användes Amcor DC10 mellan 2005 t o m 2010 (mindre antal 2009-2010) och har fr o m oktober 2008 ett nytt byggsystem som medför att det inte behövs några avfuktare i deras kryppgrunder.

Uppmaning

Om du stöter på en avfuktare som du tror har orsakat en brand, ta reda på vilket märke och vilken modell det är och kontakta Elsäkerhetsverket.

ANNA ANDERSSON CARLIN

Jönköpings Old-boys firar silvret.

Rinkbandy RM

Två lag från RäddSam F deltog

Under tisdagen den 12/1 genomfördes ett poolspel RM för räddningstjänster i Rinkbandy i Nässjö ishall.

Det var lag ifrån Borås, Södertörn, Farsta och Nässjö. Det var många bra och tuffa matcher men stämningen var hela tiden mycket god. Södertörn var det klart bästa laget och tillsammans med Farsta så gick de vidare från vårt poolspel.

Detta med poolspel är nytt för i år och verkar uppskattas av de flesta, då även de sämre lagen får möjlighet att spela några fler matcher. Tidigare har det varit direkt utslagning och då har de sämre lagen fått stryk och sedan har det inte blivit mer av den säsongen i RM.

GÖRAN AXELSSON
HRF

Höglandets spelare efter match.

Hockey-bockey-säsongen 2015-16 hade Jönköping återigen två deltagande lag, i allmän klass samt i Old-boys.

I allmänna klassen arrangerades ett gruppspel i Kinnarps arena där Nerike, Bergslagen och Östra Skaraborg stod för motståndet. Jönköping gick vidare med två segrar och en förlust. I kvartfinalen blev Storstockholm en övermäktig motståndare och säsongen tog därmed slut för det yngre laget.

Oldboyslaget lottades mot Botkyrka i andra omgången där Jönköping vann med 9-6 och i april spelades slutspel i Luleå. I semifinal mötte Jönköping Luleå och lyckades efter en tuff match vinna med 3-2. Motståndare i finalen blev Stockholm och återigen blev det förlust mot huvudstaden, den här gången med 3-1.

Jönköping slutade på en hedrande andraplats och åkte hem med silvermedaljer i bagaget. I Jönköping deltog både hel- och deltidssbrandmän. Laget tackar alla som gjort resan möjlig och som förgyllt säsongen!

NICKLAS CURMARK
JÖNKÖPING

Arbete med vägvajer vid olycka på väg

Trafikverkets anordning med barriärer i form av vajer är en vanlig lösning som jag tror att de flesta läsare av Räddningsplankan varit med och hanterat vid olycka på väg.

På förekommen anledning vill jag påminna om riskerna vid arbete på väg där mitt- eller sidovajern är involverad i olyckan. Det är viktigt att alla personer på arbetsplatsen är medvetna om att vajern är en risk och alla åtgärder som påverkar vajern bör göras försiktigt. Vajern är spänd över långa sträckor, riktlinjen är ett jordankare var tredje kilometer men det skiljer sig mycket utifrån vägtyp.

En påbörjad avhäkning av vajern kan göra att den lossnar från stolpar i andra änden av olycksplat-

sen. Även om inte vajern är påverkad av olyckan kan man få en kraftig sidoflyttning av vajern vid avhäkning i kurvor. Avhäkning av vajer ska i möjligaste mån väljas istället för kapning p.g.a. svårigheterna att förutse vilken riskområde som krävs. Vid avhäkning i kurvor begränsas riskområdet till den sidan om vajern, dit den vill sträva.

ANDREAS MELIN
BRANDMÄSTARE
JÖNKÖPING

Sveriges brandstationer värvade 4000 prenumeranter till SMS-tjänst

Jönköping och Värnamo i toppen

Under knappt två månader tävlade landets brandstationer om att värva flest prenumeranter till en gratis SMS-tjänst som påminner om att testa sin brandvarnare.

Nästan alla i Sverige har brandvarnare, men i var tionde fall fungerar den inte. Den främsta orsaken är att den testas för sällan. Nätverket Aktiv mot brand har därför tagit fram en SMS-tjänst på www.skyddadigmotbrand.se där vem som helst kan anmäla sig för gratis påminnelser.

Mellan den 1 nov- 1 dec såg Sveriges brandstationer till att närmare 4 000 privatpersoner registrerade sig för SMS-tjänsten. Totalt är det nästan 9 000 hushåll i Sverige som får regelbundna påminnelser om att trycka på knappen.

Vinnare av tävlingen blev Burträsk brandstation i Skellefteå kommun som värvade nästan var femte

invånare till SMS-tjänsten.

Jönköpings brandstation som värvade flest antal röster vann tårtor till sin personal på stationen.

Topplista, andel värvade utifrån befolkning (antal värvningar)

1. Burträsk 18 procent (287)
2. Svalöv 5,3 procent (193)
3. Dorotea 4,8 procent (74)
4. Kode 3,8 procent (52)
5. Värnamo 2 procent (364)

Topplista, antal värvningar totalt

1. Jönköping 915
2. Karlstad 468
3. Värnamo 364
4. Kungälv 334
5. Burträsk 287

Ring söker ägare

En ring har hittats på Axamo övningsfält och kan återfås mot beskrivning.

Kontakta Kenneth Hermansson, 036-107011.

Medical Card medicinsk information i MC-hjälmar!

Riksorganisationen Sveriges MotorCyklister, SMC, har cirka 70 000 medlemmar av landets omkring 270 000 MC-ägare. SMC arbetar med alla frågor som rör motorcyklister på landsväg. Ett viktigt område är säkerhet. Varje år dödas och skadas ett antal motorcyklister.

Medelåldern bland både MC-förare och passagerare ökar. En svensk MC-ägare är idag 53 år. Ett antal har någon form av kronisk sjukdom som kräver medicinering. Andra har allergier. Inom Sverige är en av indikatorerna för att nå målen i Nollvisionen snabb och adekvat räddning.

Medical Card

Trafikverket har i skriften "Gemensam strategi för ökad MC- och mopedsäkerhet 1.0" visat att 4 liv kan sparas per år inom detta område. Därför har SMC startat initiativet Medical Card. I slutet av mars 2016 skickar SMC ut ett klistermärke att fästa på hjälmen till alla våra medlemmar samt ett Medical Card att lägga i hjälmen mellan skal och stoppning. Det är femte året i rad som korten skickas ut! Vid MC-turer då man färdas ensam finns, om en olycka sker, ingen som kan uppmärksamma ambulans- och vårdpersonal på patientens medicinska historia om motorcyklisten är medvetlös. Det är inte heller säkert att MC-kompisar är förtrogen med den medicinska statusen hos dem man kör motorcykel med.

Namn
Name

Personnr
Date of birth

Postnr
Zip code

Nationalitet
Nationality

ICE
Närmast anhörig
Next of kin

Telefon
Phone

Medical Card

Allergier
Allergies

Sjukdomar
Diseases

Medicinering
Medication

Blodförtunnande
Anticoagulant

Ja/Yes Nej/No

Sjukhus
Hospital

Ökad säkerhet

Syftet med SMC:s projekt Medical Card är att snabba på medicinsk diagnostik som ligger till grund för fortsatt vård och behandling. Snabba åtgärder och operationer kan minska antalet dödade och skadade efter trafikolyckor. SMC:s hoppas att projektet kan bidra till en minskning av antalet dödade och skadade motorcyklister. Liknande projekt förekommer i andra delar av världen.

Dekaler

SMC har tagit fram dekalerna som sätts längst ner mitt bak på MC-hjälmen och indikerar att hjälmens ägare har ett Medical Card i hjälmen. Dekalerna har skickats ut under våren 2016. Tillsammans med dekalen följer ett Medical Card. Detta kort läggs in i hjälmen mellan skal och stoppning. På kortet fyller ägaren själv i uppgifter på vardera sidan innan det läggs i hjälmen. På den ena sidan ifylls: namn, personnummer, postnummer, nationalitet samt namn och telefon till närmast anhörig. På den andra sidan ifylls: allergier, sjukdomar, medicinering, blodförtunning samt behandlande sjukhus. All information är översatt till engelska.

Räddningsplankan
ges ut av RäddSam F

Ansvarig utgivare
Göran Melin
goran.melin@jonkoping.se

Redaktör
Maria Boqvist
maria.boqvist@jonkoping.se

Redaktionskommitté
RäddSam F-kontoret

RäddSam F
Kansli på Höglandets
räddningstjänstförbund

Postadress
Höglandets räddningstjänstförbund
571 80 Nässjö

Webbplats
www.raddsamf.se

Telefon
0383-46 77 00

E-post
hoglandet@raddningstjansten.com

